

Arbetarskyddshandbok för småhusbyggare

Arbetarskyddsförvaltningens publikationer 2 | 2021



Att bygga ett småhus är ofta ett av livets största och viktigaste projekt för privatpersoner. Därför är det viktigt att komma ihåg att projektet ska genomföras på ett säkert sätt och att alla som arbetar på byggarbetsplatsen efter arbetsdagen kan återvända hem med hälsan i behåll.

När du påbörjar ett småhusprojekt är det bra att veta och komma ihåg att du som byggherre i sista hand själv ansvarar för arbetssäkerheten i ditt projekt.

Ansvar i anslutning till arbetssäkerheten fastställs i lagstiftningen. Genom att följa de arbetskyddsanvisningar och -bestämmelser som gäller byggande är ditt bygge en säkrare arbetsplats.

Arbetskyddsmyndigheten övervakar genomförandet av arbetskyddslagstiftningen vid byggande.



Byggherre: en person eller organisation som inleder ett byggprojekt eller någon annan som styr och övervakar ett byggprojekt.

Den som i huvudsak genomför byggprojektet (oftast=huvudentreprenör): en av byggherren utnämnd huvudentreprenör eller arbetsgivaren som utövar den huvudsakliga bestämmanderätten eller, om sådan saknas, byggherren själv.

Ansvarsperson för arbetsplatsen: en av den som i huvudsak genomför byggprojektet utsedd ansvarsperson som sörjer för den allmänna ledningen på arbetsplatsen som är nödvändig med tanke på säkerheten och hälsan och för ordnandet av samarbetet och informationsgången mellan parterna, för samordningen av funktionerna samt för arbetsplatsområdets allmänna renlighet och ordning.

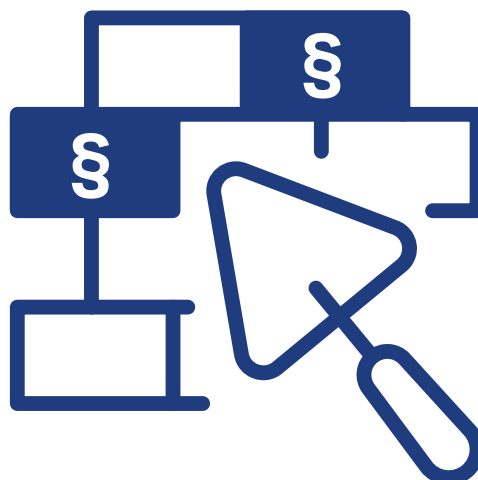
Säkerhetskoordinator: en av byggherren för byggprojektet utsedd ansvarig representant som sköter byggherrens skyldigheter.

Ansvarig arbetsledare: ansvarig arbetsledare enligt markanvändnings- och bygglagen.

Gemensam byggarbetsplats: en arbetsplats där flera än en arbetsgivare eller självständiga yrkesutförare är verksamma.

Arbetssäkerhetsansvar för byggprojekt

- **Byggherren ska för en gemensam bygg-arbetsplats utse den som i huvudsak genomför byggprojektet.** Ett småhusbygge är nästan alltid en gemensam byggarbetsplats, eftersom flera än en arbetsgivare eller självständig arbetsutförare i allmänhet verkar där under projektets gång. Om den som i huvudsak ska genomföra byggprojektet inte har utsetts för byggarbetsplatsen, ansvarar byggherren även för de skyldigheter som den som i huvudsak genomför byggprojektet har. På byggplatsen kan det finnas endast en som i huvudsak genomför byggprojektet åt gången. Alla som arbetar på arbetsplatsen ska känna till den som är utnämnd till den som i huvudsak genomför byggprojektet.
- **Den som i huvudsak genomför byggprojektet ska utse en person som ansvarar för arbetssäkerheten på byggarbetsplatsen (ansvarsperson på byggplatsen).** En ansvarig arbetsledare som förutsätts i markanvändnings- och bygglagen är inte automatiskt denna person.
- **Byggherren ska utse en säkerhetskoordinator för byggprojektet.** Säkerhetskoordinatorns uppgift är att i planerings- och beredningsskedet se till att arbetssäkerheten beaktas samt att säkerställa att den som i huvudsak genomför byggprojektet har gjort upp säkerhetsplanerna för genomförandefasen. Säkerhetskoordinatorn ska samarbeta med den som i huvudsak genomför byggprojektet i samband med planeringen av säkerheten och genomförandet av byggarbetet.
- Om du bygger ett hus som delentreprenader av husfabriken och/eller andra arbetsgivare ska du försäkra dig om att den som i huvudsak genomför byggprojektet har utsetts för byggprojektet. En arbetsgivare som är verksam på en gemensam byggarbetsplats har alltid också arbetsgivarens ansvar, även om den som i huvudsak genomför byggprojektet utövar den huvudsakliga bestämmanderätten på den gemensamma byggarbetsplatsen.
- Om du beställer en "nyckelfärdig" -leverans lönar det sig som byggherre se till att i avtalen har utsetts den som i huvudsak genomför byggprojektet. I avtalet kan man anteckna att till exempel husleverantören fungerar som den som i huvudsak genomför byggprojektet och att en ansvarsperson för arbetsplatsen har utsetts av dem.
- Om du så att säga skaffar virket för småhuset, alltså bygger det själv, och själv är den som i huvudsak genomför byggprojektet ansvarar du för arbetskyddet, om inte annat avtalats separat.
- Om du anställer en eller flera arbetstagare till byggarbetsplatsen, blir du arbetsgivare. Då berörs du av alla skyldigheter i arbetslagstiftningen som ålagts arbetsgivare.



De vanligaste olycksfallsriskerna på småhusbyggen

- Bristfälligt fallskydd (t.ex. arbete med yttertak)
- Bristfälliga öppningsskydd (t.ex. mellanbjälklag och yttertak)
- Personlig skyddsutrustning som saknas eller är bristfälligt
- Användning av arbetsbockar, A-stegar och arbetsställningar som inte lämpar sig för byggnadsarbete
- Användning av anliggande stegar som förbindelseleder och arbetsunderlag
- Arbeten med anknytning till montering av element (t.ex. felaktiga lyftsätt, oklara signaler samt felaktiga stöd och fästningar)
- Trasig elapparatur
- Arbete inom arbetsmaskinernas faroområde
- Arbete med bristfälliga maskiner (t.ex. cirkel utan klingskydd)
- Oordning på byggarbetsplatsen
- Risker för snubbling och halkning



Den som ansvarar för arbetskyddet, dvs. ansvarspersonen för byggsplatsen, ska kontinuerligt övervaka säkerheten på bygget.

Ansvarspersonen ska övervaka bland annat följande:

- Att man arbetar säkert på byggsplatsen och inte tar några arbetskyddsrisiker.
- Alla personer som arbetar på byggsplatsen har fått introduktion och handledning.
- Att fallskydden är i skick.
- Att nödvändig personlig skyddsutrustning används på byggsplatsen (t.ex. skyddshjälm, ögonskydd, skyddsskor och reflekterande varselkläder).
- Att ställningar, stegar och arbetsbockar är i skick och lämpar sig för byggarbete.
- Att lyftmaskiner, lyftredskap, personlyftanordningar, handmaskiner och andra anordningar är i skick.
- Att det råder god renlighet och allmän ordning på byggsplatsen.
- Att byggnadsmaterialen är i ordning och skyddade.
- Att ledningar, kablar och elcentraler inte ligger på gånglederna.
- Att man städar upp byggavfallet och sörjer för dammhanteringen (undertrycksreglering, sektionering, punktutsug i maskiner).
- Att elutrustningen är i skick.
- Att den allmänna belysningen är tillräcklig.

Förhandsanmälan om byggnadsarbete till arbetskyddsmyndigheten

Se till att huvudentreprenören gör förhandsanmälan till arbetskyddsmyndigheten i förväg om byggnadsarbetet innan arbetet påbörjas. En förhandsanmälan om byggnadsarbete ska göras till arbetskyddsmyndigheten om minst 10 arbetstagare arbetar på bygget, inklusive egenföretagare eller/och arbetsmängden kan uppskattas överstiga 500 dagsverken. På nästan alla småhusbyggen uppfylls dessa villkor.

FÖRHANDSANMÄLAN OM BYGGNADSARBETE:

> [Tyosuojelu.fi](https://tyosuojelu.fi) >
 Ärendehantering och
 kontaktinformation >
 Tillstånd och anmälningar >
[Förhandsanmälan om
 byggarbete](#)



MER INFORMATION:

> [Tyosuojelu.fi](https://tyosuojelu.fi) >
 Arbetsförhållanden >
[Byggbranschen](#)



TELEFONRÅDGIVNING:

> [Arbetskyddsmyndighetens
 telefonrådgivning](#) betjänar på numret
0295 256 808.
tyosuojelu.fi/telefonradgivning

ARBETSKYDDSLAGSTIFTNING SOM TILLÄMPAS CENTRALT I BYGGNADSARBETE:

- > [Arbetskyddslag \(738/2002\)](#)
- > [Statsrådets förordning om säkerheten vid byggarbeten \(205/2009\)](#)
- > [Statsrådets förordning om säker användning och besiktning av arbetsutrustning \(403/2008\)](#)

Työsuojelu.fi

Arbetskyddsförvaltningens webbtjänst

ARBETSKYDDSHANDBOK FÖR SMÅHUSBYGGARE

UTGIVEN AV: ARBETSKYDDSFÖRVALTNINGEN 2021 (UPPDATERAD 7/2026)

OMSLAGSBILD: SHUTTERSTOCK

ARBETSKYDDSFÖRVALTNINGENS PUBLIKATIONER 2SWE/2021

ISBN: 978-952-479-302-5

ISSN: 2737-0879